

MIROSLAV PALEČEK

Jedním z našich nejlepších pódii byl Karlův most

TEXT: MICHAL BYSTROV

FOTO: MILAN WÁGNER, SUPRAPHON, PAVEL VÁCHA / SE SOUHLASEM MIROSLAVA PALEČKA

Když jsem vám řekl, že duo Paleček a Janík slaví 55 let od svého založení, byl jste trochu překvapený.

Překvapený, to ano, ale zaskočený ne. Nejsem příznivcem velkých oslav ani velkých slov, kus života to zcela určitě je, ale to číslo přece není zase tak strašné.

Na jak dlouho jste kdysi odhadovali vaše společné snažení?

Tehdy nás vůbec nenapadlo něco jako plánování, šli jsme do toho po hlavě, bez velkého rozmýšlení.

Seznámili jste se v roce 1967 na hudební soutěži Talent. A pak jste na sebe náhodou zase narazili v hospodě, čímž to všechno začalo, že?

To bylo kapánek jinak, ono to vlastně bylo výběrové předkolo Talentu 67. Na soutěži jsme se viděli poprvé a po čase jsme se znovu potkali při kor-

Kdo by to řekl, že se pánové Paleček a Janík – dnes už bohužel rozpadlá písničkářská dvojice – znají od roku 1967, tedy neuvěřitelných pětapadesát let? Na každý pád je to důvod k malému rekapitulování. Ačkoli první z těchto vtipných lyriků podobné věci nemiluje. Předloni vydal Miroslav Paleček album zhudebněných básní Jaroslava Seiferta Písně domova. A jeho diář je i přes covid a jiné katastrofy pořád plný. Když nehraje seifertovskou poezii, vystupuje se svým dalším kolegou, zpívajícím právníkem Ivem Jahelkou. V nás všech však, málo platné, nejvíce rezonují staré dobré hity Hele, lidi, Prodavač limonád, Dej mi pusy, Navěky tu přeci nejsi – prostě ty krásně melodické skladbičky, díky nimž se duo Paleček a Janík stalo nedílnou součástí dospívání několika českých generací.

...

zování na Václavském náměstí. Zašli jsme potom k Pinkasům na pivo, ujistili se o podobném pohledu na muziku a domluvili se, že to spolu od Nového roku 1968 zkusíme. Dvojice nám připadala ideální, tři už by byli moc.

Rádi říkáte, že jste v Talentu 67 ani jeden neuspěli. Kdo tedy uspěl, s kým jste měřili síly?

Talentové soutěže byly tenkrát v plenkách a s emocemi se ještě naštěstí nepracovalo tolik jako dnes. Konkurzy žádné

nebyly, kdo se přihlásil, ten soutěžil. Nikoho jiného než Michaela si po letech nevybavuju. Měl na sobě stejně jako já džíny, černý rolák – a navíc měl kytaru, kterou mi nezištně půjčil, abych se mohl doprovodit při písni Sbohem, lásko, s níž jsem neúspěšně soutěžil. Opravdu jsme pak žádné vyjádření nedostali, a tak jsme vcelku logicky dospěli k závěru, že jsme neuspěli. Možná i ten neúspěch přispěl k tomu, že jsme se později dali dohromady.

Zkuste se v duchu vrátit před ten okamžik, kdy jste se s Janíkem setkal. Jak jste si představoval svůj život, čím jste se chtěl zabývat?

Neměl jsem vůbec tušení, kam můj život povede, a tak jsem na doporučení své maminky („stavět se bude pořád“) absolvoval přijímačky na Střední průmyslovou školu stavební, obor pozemní stavby. O prsa jsem vyhrál nad profesorským sborem, odmaturoval jsem a pak nastoupil do SÚRPMO, tedy do Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů. Nechával jsem věci a čas plynout. Netrvalo to ale dlouho a kytara, muzika i vidina vlastní tvorby, sebe-realizace a spolupráce s Michaelem vykonaly své. Ze dne na den – po prvních ohlasech na píseň Hele, lidi v oblíbené a hojně sledované hitparádě manželů Mirky a Jiřího Černých Dvanáct na houpačce – jsme oba rozvázali pracovní poměr a vydali se na nejistou dráhu svobodného povolání. Dnes bych si to asi rozmýšlel, ale tenkrát jsem si na to naštěstí čas nenašel. S odstupem let jsem tomu rád. Maminka to pochopitelně nesla dost těžce, ale nakonec se s tím vyrovná-

TALENTOVÉ SOUTĚŽE

BYLY TENKRÁT V PLENKÁCH

A S EMOCEMI SE JEŠTĚ

NAŠTĚSTÍ NEPRACOVALO

TOLIK JAKO DNES.

KONKURZY ŽÁDNÉ NEBYLY,

KDO SE PŘIHLÁSIL,

TEN SOUTĚŽIL.

MICHAELOVY TEXTY SE V TÉ DOBĚ TĚHOTNÉ NA UDÁLOSTI ZPÍVALY A PŘEDÁVALY JEDNA RADOST. JAKO BY VŠEM MLUVILY Z DUŠE... POSLUCHAČI NÁM PROMÍJELI I NEDOSTATKY, A ŽE JICH BYLO DOST. ALE O TO VŮBEC NEŠLO, TO BYLO PODRUŽNÉ. HLAVNÍ BYL OBSAH, SDĚLENÍ – A POSLUCHAČI V PÍSNÍCH HLEDALI A NACHÁZELI I TO, CO V NICH NEBYLO.

la a stala se – jak jinak – mou fanynkou a podporovatelkou.

V té době u nás nebylo mnoho hudebních týmů, které by vytvářely dvojhlasy. Přišlo to přirozeně, nebo jste se museli učit, jak na to?

Všechno plynulo zce- la přirozeně a tvorbu písní, doprovod a jejich prezentaci jsme logicky přizpůsobovali našim tehdejší nedokonalým dovednostem. Oba jsme měli rádi Beatles, Donovana, Dona McLeana, a toho jsme se drželi zuby nehty. Ale nic jiného než hezkou melodii, dvojhlas a aktuální text jsme tenkrát nabídnout nemohli, s plnohodnotným kytarovým doprovodem jsme se teprve krůček po krůčku seznamovali. Později nás někteří posluchači a kritici dokonce označovali za český otisk světoznámého dua Simon & Garfunkel. To pro nás byla velká pocta.

Vášim prvním publikem byli lidé na Karlově mostě, kde jste ovšem zdaleka nevystupovali jediní. Hutka s Kalandrou, Veit, Cigner, Merta, Třešňák... Ti všichni se tam prali o přízeň diváků. Nevytlačovali jste se navzájem?

V žádném případě, každý ze jmenovaných písničkářů

tam hrál v jiném období a na jiném místě. My jsme si vybrali čas krátce po sovětské okupaci a místo – na pozvání výtvarné skupiny Most – pod sochou svatého Kajetána. Členové Mostu zde vystavovali své obrazy a my jejich „vernisáže“ každou sobotu a neděli naplňovali svými aktuálními písničkami. Vydrželi jsme tam až do zimy, v pauzách mezi písněmi jsme se občerstvovali grogem a zahřívali si ruce v palčácích. S kapkou nadsázky tvrdím, že vedle prken divadla Semafor byl Karlův most

nejlepším jevištěm, na kterém jsme kdy stáli.

První opravdové angažmá jste získali právě v Semaforu. Vystupovali jste v Návštěvních dnech dvojice Šimek & Grossmann. Ale původně jste zaklepali na dveře pánů zakladatelů Suchého a Šlitra. Jak

to tedy bylo, komu jste se zalíbili jako prvnímu?

Někdy před prázdninami v roce 1968 nás Jiří Suchý a Jiří Šlitr přijali o přestávce hry Poslední štace ve své semaforické šatně a vyslechli si pár našich písniček. Šlitrovi se okamžitě zalíbila píseň Hruška. Suchý se přidal a výsledkem bylo pozvání na podzim do připravovaného pořadu, kde chtěli dát příležitost novým tvářím. Z toho ale sešlo – a na prosincovém vystoupení pro Jonáš klub v Obecním domě nás oslovili pánové Šimek a Grossmann s nabídkou na vystupování v jejich Návštěvních dnech, kde jsme se střídali s Karlem Krylem.

Jiřího Grossmanna jste si užili jen dva roky, pak předčasně zemřel. Zajímalo by mě, jestli jste se s ním sblížili.

Sblížili jsme se okamžitě všichni se všemi, tehdejší atmosféra ve společnosti, na

jevišti i v hledišti byla vstřícná, spontánní a neopakovatelná. Já měl nejbliž k Slávkovi Šimkovi, už kvůli naší společné vášni pro sport, především pro tenis. To on mě přivedl ke zhudebnění poezie. Seznámil mě se svou nejoblíbenější básní If od Rudyarda Kiplinga (v českém překladu Otokara Fischera nese název Když) a vybídl mě, ať ji zhudebním. Když jsem se bránil, že to neumím, odvětil s jistotou: „To se naučíš.“ Snad měl Slávek pravdu, teprve před pár lety jsem tu báseň zhudebnil, ale už jsem mu ji nestačil zazpívat.

V dochovaném pořadu Půlnoční party, který po invazi v osmašedesátém natočili v rozhlasě Suchý, Šlitr a jejich přátelé, zpíváte dost odvážné písně. Když jsem je slyšel, hned jsem si vzpomněl, jak mi Michael Janík vyprávěl, že za vámi po koncertech chodívali kamarádi a domlouvali vám: „Neblázněte, to se nebojíte, že vás zavou?“ Báli jste se, nebo jste si říkali: padni, komu padni?

Ani jedno, ani druhé, takhle jsme o tom nepřemýšleli. Michaelovy texty se v té době těhotně na události zpívaly a předávaly jedna radost. Jako by všem mluvily z duše... Po-

MĚLI JSME FANYNKY ASI JAKO KAŽDÝ JINÝ, ALE PÍSNÍČKY JSME NESKLÁDALI JENOM KVŮLI HOLKÁM. ZPÍVALI JSME PRO SEBE, PRO POSLUCHAČE A FORMOU PÍSNĚ JSME VYJADŘOVALI SVÉ POSTOJE A NÁZORY.

sluchači nám promíjeli i nedostatků, a že jich bylo dost, jak v intonaci, tak v kytarovém doprovodu. Ale o to vůbec nešlo, to bylo podružné. Hlavní byl obsah, sdělení – a posluchači v písních hledali a nacházeli i to, co v nich nebylo. Převážná většina těchto písní pak vyšla na CD Paleček a Janík 1969–1971 + 12x bonus.

Na rozdíl od Jaroslava Hutky nebo Vlasty Třešňáka jste neemigrovali. Měli jste připravený plán B, kdyby vás postihl zákaz jako mnohé vaše kolegy?

Myšlenkám na emigraci se v době normalizace vyhnout nedalo, na to tady pomyslel snad každý. Ale u nás převážila rodina, kamarádi a názor podobný vyjádření Jana Wericha, který na téma emigrace řekl: „S nikým jsme tam nehráli kuličky...“

Po hudební stránce popisujete vaši společnou tvorbu tak, že Janík byl přes texty a vy přes melodie. Ale on byl přece i vyjimečný folkbluesový kytarista, kdežto vy jste měl zase blíž ke klasické hře. Z čeho jste každý vycházeli, kde se vzaly ty vaše odlišné, a přesto tak dobře ladící styly?

Já vždycky preferoval a preferovat budu melodii a dvojhlasy. Michael vyznával tvrdší přístup. Po přirozených debatách a drobných kompromisech jsme si nejspíš oba vytvořili osobitý styl. A tak to má být. Písničkářů za ta léta vrostly mraky, každý je jiný, ale každý svůj a svým způsobem zajímavý.

Z televizních Návštěvních dnů v režii Jána Roháče je patrné, že jste byli charismatická dvojka. Měli Paleček a Janík své fanynky a dělali muziku jako správní mladí muži hlavně kvůli holkám?

Měli jsme fanynky asi jako každý jiný, ale písničky jsme neskládali jenom kvůli holkám. Zpívali jsme pro sebe, pro posluchače a formou písně jsme vyjadřovali své postoje a názory. Balit holky na dva až tři akordy s kytarou v ruce jsem se marně snažil v úplných začátcích v Husinecké ulici na Žižkově a o prázdninách na

MIROSLAV PALEČEK

Narozen 12. listopadu 1945 v Motyčíně (dnes součást Kladna). Mezi lety 1968 a 2011 tvořil populární duo s kytaristou, zpěvákem a textařem Michaellem Janíkem. S ním roku 1971 vydal eponymní album Paleček a Janík, následované v roce 1983 kultovním elpíčkem Kukátko a po revoluci alby Na československém rozvodu 1 a 2, Czech made a Písničky jako z prdu kuličky. Od roku 1969 dvojice vystupovala na jevišti pražského divadla Semafor ve skupině Miloslava Šimka a Jiřího Grossmanna. V roce 1999 natočil Miroslav Paleček desku s písničkářem Ivem Jahelkou (Tenisová akademie). O šest let později nahrál sólové album Každý je nějaký. Roku 2015 vydal album Ježkárný s repertoárem V + W a Jaroslava Ježka. Na CD Písně domova z konce roku 2020 zhudebnil básně Jaroslava Seiferta.

letních táborech u táboráku. No nic, aspoň jsem tu kytaru a koneckonců i sám sebe trochu otřískal.

Na desce Kukátko jste utvořili trio se zpěvačkou a herečkou Zuzanou Burianovou. Byla to šťastná volba, protože Burianová měla šmrnc i smysl pro humor. Koho ale napadlo, že byste se mohli spojit?

Hodně tomu napomohlo naše dlouholeté, téměř každodenní soužití v Semaforu. Ale hlavní impulz a podpora přišly od divadelního publicisty Jana Koláře, který Zuzanu bezmezne miloval, stejně jako my všichni ostatní. Její sexy pěvecký projev byl neodolatelný, a to jste ji ani nemuseli vidět, stačilo, když jste si ji představili. Nějak se to šťastnou náhodou sešlo všechno dohromady. Natáčení ve studiu Pavla Fořta ve Skalici u České Lípy nám Zuzana navíc zpřijemňovala vynikajícím segedínským gulášem – co víc si přát! Mimochodem, byť to s albem Kukátko nemá mnoho společného, o jednu drobnou informaci se s vámi musím podělit. Se Zuzkou Burianovou jsem se totiž potkal už v roce 1964 v amatérském divadle Rampa na Pankráci, které vedl režisér a autor Ladislav Pavlík a kde mimo jiné začínala skifflová skupina Traxleři a mnoho dalších. Na klavír tu například hrál dnešní kameraman Jan Malíř.

Vraťte se k čísům. Letos uplyne nejen 55 let od seznámení dua Paleček a Janík, ale i jedenáct let od jeho rozpadu. Když se vás novináři ptávali, jak dlouho budete s Michaellem Janíkem koncertovat, pokaždé jste odpovídali: „Dokud udřime kytary.“ To jste nesplnili. Proč jste se vlastně rozešli?

Na našem rozchodu není třeba hledat nic zvláštního. Vždyť tam, kde něco končí, zase něco nového začíná. Podstatnější je dle mého soudu fakt, že duo Paleček a Janík vám i posluchačům – a nejen pamětníkům – stále něco říká a připomíná. A že si třeba někdy nějakou tu naši písničku zabroukáte u táboráku nebo alespoň pod vousy.